

Diarienummer: DO 2022/1401
Handling: 3

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över I mål – vägar vidare för att fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning (SOU 2022:34)

Diskrimineringsombudsmannen, DO har anmodats att yttra sig över förslagen i ovanstående betänkande. DO avgränsar sitt yttrande till frågor av relevans för myndighetens verksamhetsområde.

I betänkandet beskrivs ett antal faktorer på systemnivå, huvudmanna- och skolnivå samt på individnivå som påverkar elevers möjligheter att nå målen med sin gymnasieutbildning. DO vill i detta sammanhang uppmärksamma att förekomsten av diskriminering samt brister i arbetet med att främja elevers lika rättigheter oavsett kön, könsidentitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder är två ytterligare faktorer på huvudmanna- och skolnivå som påverkar elevers möjligheter att nå målen med sin gymnasieutbildning.

Stärkt stöd i komvux och stödåtgärder på gymnasienivå

DO ser med allvar på den bild som i betänkandet framkommer avseende bristande tillgång till elevhälsan och till stödåtgärder i komvux. DO vill i detta sammanhang framhålla att bristfälligt stöd för elever med funktionsnedsättning kan medföra risker för diskriminering i form av bristande tillgänglighet. DO understryker också vikten av att utvärdera och analysera tillgången till stödåtgärder och elevhälsan i gymnasieskolan och komvux utifrån ett diskrimineringsperspektiv.

Utredningen bedömer att en statlig utredning bör se över det samlade behovet av stöd och elevhälsa inom komvux. Utredningen anser vidare att det behövs mer kunskap om hur stöd erbjuds i gymnasieskolan, inklusive hur elever med funktionsnedsättningar får sina rättigheter tillgodosedda. Skolverket bör, enligt utredningen, genomföra en kartläggning av de stödåtgärder som erbjuds i gymnasieskolan samt se över förutsättningar för en regelbunden uppföljning. Skolverkets kartläggning bör också undersöka hur stödbestämmelserna i skollagen respektive gymnasieförordningen tolkas och tillämpas i sin helhet och om regleringen behöver ses över

ytterligare. Vidare anser utredningen att Skolinspektionen bör genomföra en kvalitetsgranskning av tillämpningen av stödbestämmelserna i gymnasieförordningen. DO delar utredningens bedömningar och välkomnar de insatser som föreslås. De kan på längre sikt komma att bidra till en mer likvärdig utbildning för alla elever, oavsett funktionsnedsättning.

Studie- och yrkesvägledning

I betänkandet framhålls studie- och yrkesvägledningens betydelse för elevernas möjligheter att nå målen med sin utbildning. Det föreslås bland annat att införa en skyldighet för huvudmän att erbjuda avslutande vägledningssamtal när det finns risk för att elever avbryter sin gymnasieutbildning, men även för elever som riskerar att slutföra sin gymnasieutbildning utan att nå en examen eller behörighet till ett nationellt program. Avslutande vägledningssamtal ska även erbjudas alla elever som avslutar gymnasiesärskolan.

DO välkomnar utredningens förslag avseende studie- och yrkesvägledning. I sitt yttrande över SOU (2019:4) "Framtidsval – karriärvägledning för individ och samhälle" påtalade DO vikten av att behandla diskrimineringslagen inom ramen för studie- och yrkesvägledning. För att kunna ta tillvara sina rättigheter i fortsatta studier och i arbetslivet behöver eleverna ha kunskap om diskrimineringsförbudet och om utbildningsanordnares och arbetsgivares skyldighet att arbeta med aktiva åtgärder för att främja lika rättigheter och möjligheter och förebygga diskriminering. För elever med funktionsnedsättning är det dessutom av stor vikt att få kunskap om bestämmelserna i diskrimineringslagen som rör bristande tillgänglighet. DO anser att detta också bör beaktas i de avslutande vägledningssamtalen i gymnasie- och gymnasiesärskolan.

Distansundervisning som särskilt stöd

Utredningen bedömer att förutsättningar för att bedriva distansundervisning som särskilt stöd i gymnasieskolan bör ses över i syfte att utöka möjligheten för elever att få tillgång till detta. Som det framgår i betänkandet kan distansundervisning medföra positiva effekter för vissa elever, dock inte för alla. DO vill därför framhåller vikten av att en bedömning av distansundervisningens positiva och negativa effekter görs i varje enskilt fall och att beslut om distansundervisning som särskilt stöd fattas inom ramen för ett åtgärdsprogram. Mot bakgrund av att utredningens förslag möjliggör en utökning av distansundervisning som särskilt stöd vill DO framföra behovet av ökad kunskap, forskning om och

utvärdering av denna form av stöd. Distansundervisningen som särskilt stöd behöver också belysas och utvärderas utifrån ett diskrimineringsperspektiv.

Avslutningsvis vill DO framhålla att myndigheten ser positivt på att utredningen har valt att inkludera gymnasiesärskolan och komvux som särskild utbildning i sitt arbete och på de bedömningar och förslag som rör dessa verksamheter.

Beslut i detta ärende har fattats av Lars Lindgren efter utredning och förslag från utredaren Magdalena Sievers.

Lars Lindgren

Chef för utvecklings- och analysenheten